

Kort, laat hoogtepunt bij nogal lange 'Maria Stuart'

RECENSIE
TONEEL

door **Henri van der Steen**

ANTWERPEN - Het authentieke verhaal, dat speelt in de 16e eeuw, is dramatisch genoeg van zichzelf: Elizabeth is (44 jaar lang) koningin van Engeland, maar bijna de helft van de tijd bevreesd voor de macht en ambitie van haar halfzus, Maria Stuart, koningin van Schotland. Die zit al bijna twintig jaar gevangen in Engeland, op verdenking van moord op haar tweede echtgenoot. Het weerhoudt Maria Stuart niet haar rechten als koningin te claimen, inclusief die op de Engelse troon.

Het decor is minimalistisch. Het podium is tegelijk paleis en gevangenis, een rake keuze gezien de situatie dat niet alleen Maria Stuart (Halina Reijn) gevangen zit, maar Elizabeth (Chris Niervelt) feitelijk ook, afhankelijk als ze is van de stem van het volk en dat onbetrouwbare gilde van adviseurs, hielenlikkers en edellieden die de paleizen bevolken. Nietvelts deerniswekkende magerte draagt wel bij aan het gevoel van wanhoop dat ze vakkundig uitdraagt. Die wanhoop is voor iedereen wel duidelijk: zij moet beslissen over de

■ Maria Stuart (Halina Reijn) en Mortimer (Matteo Simoni)

vraag of haar zus wordt onthoofd of niet. Dat wil haar volk namelijk. Want de stem van het volk is de stem van God, gelooft ze. Terwijl ze zich het liefst terugtrekt. Want: 'Ik ben het heersen moe.' Hoogtepunt van de avond is de ontmoeting tussen Elizabeth en Maria Stuart - een werkelijk grandioze scène die veel te kort duurt in verhouding tot de slepende aanloop, en eindigt in een fysieke omstrengeling die doet denken aan een standbeeld van Bernini, met schitterend gedraaide figuren. Sublieme surplace. Het vervolg is licht schizofreen. Elizabeth geeft toestemming tot onthoofding van Maria Stuart, maar als dat is gebeurd, straft ze de uitvoerders, omdat ze Maria

Stuart juist gratie had willen schenken.

De spelers zijn allen in het zwart of stemmig donkerblauw, de vrouwen dragen netkousen. Tegen het einde komen beide koninginnen op in hun 'ware' gedaante, gehuld in een oogverblindend, briljant ensemble. Te laat, te weinig. Het is niet alleen de archaische, bombastische taal ('waartoe is dit...?') van het - inclusief pauze - drie uur durende stuk die langdurig een probleem geeft. Weinig toeschouwers zullen alle commentaren, uitingen van huichelarij en machtswellust en al die chicanes van al die hovelingen begrijpen. Tien spelers is een mooi aantal, want je hebt altijd wat te zien, maar het is ook meteen druk als iedereen meedoet aan de intriges van het huis.

De meest voorkomende naam is die van God; niets gebeurt immers zonder wil of wens van de Eerste Beweger. Twee indrukken nog: er zijn veel haperende zinnen te horen, zeker het eerste uur, met adempauzes waar die niet zijn bedoeld. Is het de aard van de taal?

En niet alles is even geloofwaardig. Mortimer is nogal jong voor de figuur die hij verbeeldt, een ridder die verliefd is op Maria Stuart. Maar de Vlaamse acteur Matteo Simoni speelt geweldig met zijn 27 jaar.

Gezien: 3 december in Antwerpen. Nog te zien in Theaters Tilburg, 13 en 14 december, resp. 20.15 en 16.00 uur. Entree 12-26 euro.

► Een fysieke omstrengeling die doet denken aan een standbeeld van Bernini; sublieme surplace